

(Фонд стратешке културе)

„Србија је 2008. године потписала неповољан споразум (*), а рећи то отворено не значи бити против Русије и сарадње са том земљом, али ствари треба назвати својим именима“ – изјавила је Зорана Михајловић-Милановић, експерт за енергетику и члан Председништва у странци Томислава Николића (Српска напредна странка – СНП).

Дакле, на нишану је руско-српски споразум о „Јужном току“. Напад је кренуо читавим фронтом. Лоше је, по мишљењу госпође Михајловић-Милановић практично све: то што је Србија на 25 година продала права на експлоатацију нафте и гаса; то што „за увоз нафте ми трошимо милијарде евра, а могли бисмо уштедети 250 милиона“; то, што ће „Русија за мање од пет година (не за 35 нити за 30) исцрпети сву нафту, тако да ћемо ми кроз три деценије остати без енергоресурса“, то што смо нафтну компанију НИС „продали за 400 милиона долара, а српске резерве нафте износе 250 милиона евра годишње – нико здравог разума не може подржати такву одлуку државе“; то што је власт „учинила поклон Русији“; „прошло је много времена, минимум десет година, а гасовода „Јужни ток“ још увек нема, ми смо изгубили могућност да постанемо земља која располаже централним складиштима гаса у Банатском Двору“, „од руског обећања да ће гас стићи до 2015. године није остало ништа“; то што је „због енергетског споразума са Русијом Србија изгубила предузеће од јавног значаја, каквим је могао бити „Србијагас“; то „што смо уместо тога добили посредника у испорукама гаса, друго предузеће је постало власником магистралног дела гасовода; ми смо добили високе цене за гас и озбиљну нејасност у вези питања о томе, како ће се гасификовати Србија и градити гасовод у правцу Косова и Албаније“. [\[1\]](#)

Подсетимо да је контролни пакет НИС предат „Гаспромнефту“ (кћерки предузећа „Гаспром“) фебруара 2009. године, након што је руска страна у целости исплатила 400 милиона евра (и која се такође обавезала да ће уложити 550 милиона у модернизацију производње до 2012. године). Модернизација је почела, и у 2010. години у рафинерију у Панчеву је руска страна уложила 120 милиона евра. У будућности, до друге половине

2012. године, претпоставља се окончање њене модернизације, а до 2014. године обим руских инвестиција у НИС требало би да изнесе милијарду евра. [2]

„Проблем НИС“ партија СНС промовише у први план у условима када у економији Србије не постоји буквално ни једна позитивна тенденција: незапосленост је, према званичним подацима, достигла 750 хиљада људи (према незваничним подацима – премашила је милионску границу), око два милиона људи живи на ивици беде, а по подацима Светске банке, само је у пет држава света спољни дуг већи него Србије. [3] Од 2001. године приватизовано је око 2400 српских државних предузећа, али до данас је отприлике четвртина уговора раскинуто због несолвентности нових власника. Западним купцима српска предузећа су распродавана по багателним ценама. На пример, српски металуршки концерн – гигант „Сартид“ продат је «U.S. STEEL»-у у тродневном року за 23 милиона долара (3-4 процента од његове реалне тржишне цене) – буквално се ни мастило на уговору није осушило, а у Београд је долетео тадашњи државни секретар САД Колин Пауел, који је похвалио Србе за демократију и реформе; алуминијумски гигант «Нисал» отишао је за невероватно ниску цену од 325 хиљада евра; напредна српска компанија

Моб

тел

се због неразумне аргументације продаје норвешкој државној компанији

Теленор

, велика фармацевтска компанија «Хемофарм» - немачкој компанији «Штада» за 475,4 милиона евра – списак тих распродаја толико је упечатљив да је Савез економиста Србије у марту 2010. године већ усвојио резолуцију, којом се осуђују преступи против економије и грађана.

[4]

И можемо бити сигурни да се ствар неће ограничити само на резолуције.

Неколико речи о предисторији 'антируског демарша' Српске напредне странке (СНП). Сама странка настала је крајем 2008. године након иступања из Српске радикалне странке (СРС), чији је председник Војислав Шешељ, заменика председника странке Т.Николића и генералног секретара А.Вучића, који су са групом својих присталица основали сопствену странку. Нова странка је у потпуности одустала од идеологије радикала и прогласила својим спољнополитичким приоритетом укључивање Србије у Европску унију. На унутрашњем плану изразита карактеристика СНС је непостојање политичког програма, који је замењен сетом парола, које су по свачијем политичком укусу.

У Србији се припрема удар на „Јужни ток“

Пише: Ана Филимоновна
петак, 11 фебруар 2011 21:40

Прилично брзо постало је јасно да није реч једноставно о разликама у погледима са Војиславом Шешељем, или о «умору» Т.Николића од улоге «вечитог заменика».

Изненађује и стремљење са којим се СНС латила посла афирмисања на политичкој сцени. У очи одмах пада неколико ствари.

Као прво, српски медији (које углавном контролишу Немачка и САД), који су се раније истицали по клеветању радикала, нашироко су и добродушно почели осветљавати делатност странке Николића и Вучића, које су раније ти исти медији квалификовали никако другачије до као „чудовишта“. [\[5\]](#)

Друго, аналитичари су одмах започели причу о томе, да СНС, без обзира на демонстративну критику власти, не одузмеју гласове ни од кога осим радикала В.Шешеља. [\[6\]](#) Страначки римејк групе Николић-Вучић прикочио је напредовање Српске радикалне странке.

Треће, показало се да СНП има кудикамо шире циљеве од освајања одређеног дела власти. Ти циљеви били су слични онима којима је тежила Демократска опозиција Србије - ДОС**, која је дошла на власт октобра 2000. године. Тада је у резултату државног удара ДОС ликвидирао политички курс С.Милошевића. СНП данас следи циљ истискивања са политичке позорнице национално-патриотске опозиције и за сваки случај – Демократске странке Б.Тадића (уколико последњи ризикује да не пристане на неке захтеве Запада).

Принципијелна „иновација“ твораца „пројекта „Николић- Вучић“ јесте непостојање јасног програма, што даје широк простор за политичко маневрисање. Оно што је презентовано као програм, исказало је прекомерну генерализацију, уопштеност.

У октобру 2009. године господин А.Вучић је посетио САД, а потом су његове посете Вашингтону постале редовне. Он је обзнанио да Србима без подршке САД „није могуће

да постигну иоле значајније спољнополитичке циљеве, нити економски напредак“. [\[7\]](#)

Изјава Вучића променила је однос политичких снага у земљи: испоставило се да се СНС бори за патронат САД и претварање у „заменика Демократске странке“. Од тог тренутка А. Вучић и други представници СНС су постали чести гости у амбасадама САД и Велике Британије у Београду. Декларација СНС „и Косово, и Европа, ослонац на Европу с једне стране и на Русију с друге стране, добри односи са Кином и изједначавање односа са новом америчком администрацијом“ показала се испразном, чистим блефом.

Стратешки циљ нових америчких стављеника јесте формирање у Србији двопартијског система, у коме ће власт мењати ДС и СНС, дублирајући једна другу и осигуравајући Сједињеним Државама задржавање позиција у земљи и на Балкану у целини. Српске странке и организације патриотског опредељења из те политичке конструкције треба да буду избачене.

Група Николић-Вучић, која је створила Српску напредну странку, апсолутно је нова појава у политичком животу Србије, која је изразито антируске природе. Антируски мотиви чули су се од Т.Николића одмах након трансформисања „групе“ у странку: после парламентарних избора у Србији маја 2008. године он је торпедовао стварање владине коалиције оријентисане на Русију, и сам је касније прокоментарисао то овако: „...таква влада засигурно би била тесно везана са Руском Федерацијом, и у старту би имала проблем са ЕУ, јер би била против било какве сарадње са ЕУ по питању Косова...“. [\[8\]](#) Николић је иступио и против тога да Русија одобри Србији кредит од једне милијарде долара: „Ја подржавам, - изјавио је он, - узимање кредита, али само за изградњу фабрика и унапређење пољопривреде. Не подржавам узимање кредита за исплату буџетских обавеза“.

[\[9\]](#)

Подсетимо да је већи део руског кредита – 800 милиона долара – усмерено у инфраструктурне пројекте.

Које конкретно интересе САД у Србији опслужује група Николић-Вучић? Пре свега, то су две америчке војне базе на територији Косова и Метохије („Бондстил“ и „Мали Бондстил“, прецизнији подаци о бројности и саставу наоружања тешко су доступни);

даље, „независност“ Косова, јачање институција албанске власти у покрајини са перспективом асимилације српског становништва; давање „крова“ албанским организованим криминалним групама, које преко сиве нарко-зоне Тирана – Приштина – Скопље врши испоруке до 80 процента хероина и кокаина у Европу и Русију; „препакивање“ руског пројекта „Јужни ток“ у пројекат „Набуко“.

Три споразума са Сједињеним Државама, које је ратификовала Народна скупштина Републике Србије 2009. године, омогућавају Американцима да решавају све те задатке, које су у виду ултимативних захтева стављени пред Савезну Републику Југославију још у Рамбујеу, недуго пре почетка бомбардовања.

Први од та три документа јесте потврда Споразума између владе Србије и Црне Горе и владе САД о сарадњи у области неширења оружја за масовно уништавање и развој одбрамбених и војних односа, који је потписан у Београду још 5. априла 2006. године. Члан 7 овог Споразума ослобађа војнике и други персонал САД од кривичне одговорности у случају „смрти или повреде било кога на територији Србије и Црне Горе“. Члан 10 Споразума предвиђа да опремање, резерве, материјали и друга средства владе САД и његових партнера у споразуму (поред осталог приватних војних компанија), који се увозе и извозе, неће бити подвргнути царинској или било којој другој контроли од стране српских власти. Армија САД и приватне компаније, које она ангажује за сарадњу, могу слободно увозити у Србију све што сматра потребним, укључујући различите врсте наоружања, опасне материјале итд, без било каквих провера. Члан 11 наведеног Споразума даје право Американцима да граде објекте на територији Србије у складу са правилима САД. [\[10\]](#)

Други документ је Споразум о снабдевању и узајамним услугама између министарства одбране Републике Србије и министарства одбране САД, који је потписан у Београду 8. новембра 2006. године, Тим споразумом Србија се обавезује да ће „пружати подршку САД у логистици, резервама и сервисирању“. [\[11\]](#)

Трећи документ је Споразум између владе Републике Србије и владе САД о заштити статуса, доступа и коришћења војне инфраструктуре у Републици Србији (такозвани СОФА-уговор, *SOFA: Status of Forces Agreement*). [\[12\]](#) Према том документу, Србија је дужна да обезбеди Сједињеним Државама доступ и коришћење оних објеката, који ће бити неопходни за реализацију Програма међудржавног партнерства и других акција, о којима се стране договоре, укључујући, поред осталог, објекте који су везани за транспорт, складиштење и обуку, и то „без накнаде“, наводи се у члану 2. Споразума. Члан 4 каже да персонал САД може долазити и напуштати територију Републике Србије

У Србији се припрема удар на „Јужни ток“

Пише: Ана Филимоновна
петак, 11 фебруар 2011 21:40

(Косово и Метохију Вашингтон не третира као територију Србије) само са личним документима, издатим од стране САД. У члану 7 се каже, да „Оружане снаге и персонал Сједињених Држава могу увозити, извозити и користити у Републици Србији предмете за личну употребу, опрему, средства, материјал, технологије, опрему за обуку и опслуживање у оквиру реализације датог споразума. Увоз, извоз и коришћење ће бити ослобођени од провере, издавања дозвола и других ограничења, уплате царинских дажбина и других врста пореза, који се примењују у Републици Србији“. Статус неприкосновености Американаца проистиче из параграфа 2 тачке 7: „Авијација, транспортна средства и бродови САД ослобађају се од контролисања“. Чак штавише, члан 9 СОФА-уговора гласи: „уговорне стране одричу се права да једна другој исказује претанзије у погледу било каквих компензација за штету, губитак или уништење имовине, поврду или смрт персонала било које од стране, који би се догодили у току извршавања њихових званичних обавеза према уговору СОФА“.

На тај начин, армија САД и приватне војне компаније које сарађују са њом у Србији уживају право „правне екстериторијалности“. Баш као у окупираној земљи.

Поседујући тако широке војне интересе у Србији, САД природно теже да овде не допусте ни сенку руског утицаја. Судећи по последњој информацији, тај задатак за Вашингтон постаје све насушнији, са атрибутима ванредности. Како су саопштили балкански медији, 7-9. фебруара у Стејт департменту САД одржано је незабележено у историји таквих консултација саветовање 260 америчких амбасадора, конзула и дипломатских представника који раде у 180 земаља света. Из крајње оскудног званичног саопштења може се докучити да је то прво саветовање сличне врсте. О његовим циљевима и дневном реду немају поуздане информације чак ни амерички новинари. [\[13\]](#) Највероватније се ради о процесу израде нове стратегије и тактике са циљем да Сједињене Државе задрже свој утицај у различитим регионима света.

У том контексту у Србији се органски уклапају „унутрашње структуре, које подржавају политику Сједињених Држава (двопартијски систем) – Демократска странка и Српска напредна странка, које имитирају жестоку борбу једна против друге, а у суштини су стране једне медаље – америчког пројекта политичког система Србије у савременој етапи. Почетком 2011. године отпочео је процес консолидације водећих снага у земљи. На пример, 4. фебруара 2011. године, према подацима српског листа „Курир“, „Б.Тодић и Николић су уз посредовање иностраних дипломата постигли договор о кључним моментима заједничког руковођења након одржавања избора“. Међу параграфима договора су поспешивање процеса „евроинтеграције“ и „лакше усвајање многих економских одлука“. [\[14\]](#)

На тај начин, прозападно оријентисани фактори Србије, појачавши своје редове, осим унутарполитичког правца, ушли су у фазу активне спољнополитичке офанзиве. Марионетске структуре, које су себи за циљ поставиле освајање власти у својој земљи по сваку цену и покровитељство САД (и ЕУ), отпочеле су офанзиву на руско-српско економско партнерство, прецизније речено, на руски „Јужни ток“. Слична спрега интереса владајуће и опозиционе странке и Стејт департмента САД представља не само историјски феномен, него у себи носи и евидентну опасност по руске позиције и геостратешке интересе.

(*) Реч је о руско-српском споразуму, који је потписан у Москви 25. јануара 2008. године између првог и другог круга председничких избора у Србији. Предмет споразума је изградња на територији Србије 400-километарског крака магистралног гасовода „Јужни ток“, којим би се руски енергенти транспортовали из Русије преко Црног мора, Бугарске и Србије на Балкан и у друге европске земље. Истовремено је са споразумом о Јужном току био потписан уговор о томе, да Гаспромнефт купи 51 проценат акција српске нафтне индустрије НИС. Руска компанија је понудила 400 милиона евра за удео у НИС и још 500 милиона евра инвестиција у пројекте у гасној инфраструктури. Међутим, руско-српски споразум је постао талац драстично оријентисаног на Запад Бориса Тадића и његове владе, који су чинили све да анулирају споразум. Сада им се придружила и тобожња опозициона Српска напредна странка.

(*) Демократска опозиција Србије налазила се на власти у Србији три године после свргавања С.Милошевића и у свом саставу је имала различите, идејно разнородне и каткада супротне покрете, али је њена укупна одлика била одсуство јасног политичког програма. У резултату тежње да по сваку цену задржи власт ДОС је попуштао захтевима практично свих антидржавно расположених политичких група (пре свега мађарским аутономашима Н.Чанка), што је довело до слабљења државе на спољнополитичком, економском и национално-културном нивоу.

(Фонд стратешке културе, 10.2.2011)

[1] <http://www.vesti-online.com/Vesti/Ekonomija/116014/Ugovor-s-Rusima--propast-za-Srbiju>

[2] http://www.b92.net/biz/vesti/srbija.php?yyyy=2010&mm=12&dd=16&nav_id=479635&fs=1

[3] <http://www.biznisonline.info/aktuelno.htm>

[4] <http://mail.nspm.rs/ekonomska-politika/jos-jedna-izgubljena-decenija.html?alphabet=>

[5] <http://www.nspm.rs/politicki-zivot/qnaprednjacko-cudoq-dan-posle.html>

[6] <http://www.politika.rs/rubrike/Politika/Red-patriotizma-red-ekonomije-dobitna-kombinacija-SNS-a.sr.html>

[7] <http://www.politika.rs/rubrike/Politika/Prihvatanje-politichke-realnosti.lt.html>

[8] <http://www.nspm.rs/prenosimo/samo-lud-covek-bi-sada-usao-u-vladu.html>

[9] <http://www.nspm.rs/prenosimo/tadic-nas-vredja.html?alphabet=>

[10] ЗАКОН О ПОТВРЂИВАЊУ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ И ВЛАДЕ СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА О САРАДЊИ У ОБЛАСТИ СПРЕЧАВАЊА ШИРЕЊА ОРУЖЈА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊЕ И УНАПРЕЂИВАЊУ ОДБРАМБЕНИХ И ВОЈНИХ ОДНОСА. ДОСТУПНИЙ РЕСУРС:

http://www.parlament.sr.gov.yu/content/cir/akta/akta_detalji.asp?id=642&t=z

[11] ЗАКОН О ПОТВРЂИВАЊУ СПОРАЗУМА О СНАБДЕВАЊУ И УЗАЈАМНИМ УСЛУГАМА (УСА-СРБ-01) ИЗМЕЂУ МИНИСТАРСТВА ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У ИМЕ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И МИНИСТАРСТВА ОДБРАНЕ СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА. ДОСТУПНИЙ РЕСУРС:

http://www.parlament.sr.gov.yu/content/cir/akta/akta_detalji.asp?id=616&t=z

[12] ЗАКОН О ПОТВРЂИВАЊУ СПОРАЗУМА ИЗМЕЂУ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ВЛАДЕ СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА О ЗАШТИТИ СТАТУСА И ПРИСТУПУ И КОРИШЋЕЊУ ВОЈНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ. ДОСТУПНИЙ РЕСУРС:

http://www.parlament.sr.gov.yu/content/cir/akta/akta_detalji.asp?id=643&t=z

[13] <http://www.index.hr/vijesti/clanak/zasto-je-sad-pozvao-sve-veleposlanike-u-washington/537117.aspx>

[14] <http://www.google.ru/#q=tadic+nas+vredja&hl=sr&newwindow=1&prmd=ivns&ei>